

ความรู้และประสบการณ์ จากโครงการทหารพันธุ์ดี
กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17
ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็ม ที่ถูกตอกกรองรับ
บ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้าง
จะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมอง
ไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป

พระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
(วสารัมภ์พัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒)

“การที่ชาติของเราเลี้ยงตนเองได้ขึ้น
เป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

เพราะไม่ว่าจะเกิดภาวะการณ์เช่นไร เราจะอยู่รอดได้เสมอ
เนื่องจากคนไทยเป็นผู้ผลิต ไม่ใช่จะเป็นเพียงผู้บริโภคเท่านั้น...”

พระราชดำรัส

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุข
แห่งอาณาราษฎรตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐
เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

หน่วยทหารทำโครงการที่ประสบความสำเร็จ คือ

“โครงการทหารพันธุ์ดี”

ไม่ใช่พันธุ์ทหารอย่างเดียว พันธุ์ข้าว พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่ผลิต
และนำไปมอบให้กับราษฎรที่ประสบภัยต่างๆ ก็ทำได้ดี

พระราชดำรัส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

คำนำ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัยพัฒนา จัดตั้งศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ ขึ้นในปี พ.ศ.2552 โดยมีพระราชประสงค์ให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ผัก สะสมสำรองไว้เพื่อเป็นเมล็ดพันธุ์พระราชทานแก่ราษฎรทั่วไปและราษฎรในพื้นที่ประสบภัย นับเป็นการ เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ล่วงหน้า

กิจกรรมหลักของศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ คือ ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักที่มีคุณภาพ เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นเมล็ดพันธุ์พระราชทาน แก่ราษฎรที่ประสบภัย เช่น ถั่วฝักยาวสีม่วงสิรินธร ถั่วฝักยาวลาย เสือจักรพันธ์ กระน้ำ กวางตุ้ง ฟักแฟง แคบ้านดอกขาว ถั่วพู มะเขือเปราะเจ้าพระยา มะเขือขาวกรอบ บวบ กระเจี๊ยบเขียว มะเขือยาว ถั่วฝักยาว พริก น้ำเต้า เป็นต้น และมีการดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ พืชให้เกษตรกรได้มีพืชสายพันธุ์ที่ดี ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรด้านพันธุ์พืช ทนทานต่อโรค และแมลง ได้ผลผลิตที่ดี และมีศักยภาพในการปรับตัวที่เหมาะสม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืช จักรพันธ์เพ็ญศิริ จัดทำโครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” ขึ้นเพื่อให้ราษฎรปลูกผักบริโภคกันใน ครัวเรือน หากเหลือสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม และต่อมาทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ให้จัดทำโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” โดยได้พระราชทานกล้าต้นมะรุ้ม กล้าต้นเสี้ยว กล้าต้นขี้เหล็ก เมล็ดแค และกล้าไม้ผล เช่น มะม่วง ขนุนชมพูมาเหมียว มะกอก มะขาม ให้ชุมชนนำไปปลูกทั้งในบ้าน ตามริมถนนในหมู่บ้าน และที่สาธารณะในหมู่บ้าน โดยมีพระราชประสงค์ให้คนทั้งในหมู่บ้านและคนทั่วไป สามารถเก็บไปประกอบ อาหารรับประทานได้ และราษฎรมีไม้ผลไว้แบ่งปันกันบริโภค เมื่อราษฎรปลูกผักกันภายในบ้านแล้ว ยังได้มี พระราชประสงค์ที่จะให้ราษฎรได้มีสุขภาพดีจึงมีรับสั่ง ให้จัดทำโครงการ ปลูกผักปลอดภัยภายใต้มาตรฐาน GAP เพื่อให้ราษฎรปลูกผักด้วยกรรมวิธีที่ถูกต้องและปลอดภัยกับผู้บริโภค ให้ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์ เพ็ญศรินำมาจำหน่ายที่ร้านจันกับผัก อันเป็นร้านขายผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นการเพิ่มรายได้และ ลดรายจ่ายในครัวเรือน

ในปี 2559 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิชัยพัฒนา โดยศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ ร่วมกับมณฑลทหารบกที่ 26 ค่ายสมเด็จพระ เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก จัดตั้งโครงการทหารพันธุ์ดีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้ทหารเกณฑ์ที่มี ความสนใจใน การทำการเกษตร ได้มีโอกาสเรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการปลูกผักปลอดภัย

เมื่อปลดประจำการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมีพระมหา กรุณาธิคุณพระราชทานเมล็ดพันธุ์ผักแก่ทหารเกณฑ์ ที่เข้าร่วมโครงการทหารพันธุ์ดี เพื่อให้ นำกลับไปปลูกที่ บ้านของตน ให้มีผักปลอดภัยบริโภคกันในครัวเรือนหากมีมากก็สามารถนำไปจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้และ ลดรายจ่ายในครัวเรือน นับเป็นมงคลสูงสุดแก่ทหารที่ปลดประจำการ

นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานเมล็ดพันธุ์แก่พลทหารปลดประจำการ เพื่อนำกลับไปชักชวนเพื่อน
บ้านปลูกผักอีกคนละ 10 ครั้วเรือน เพื่อให้ราษฎรได้มีโอกาสปลูกผักปลอดภัยบริโภคในครัวเรือน เป็นการ
ขยายความรู้ของพลทหารปลดประจำการออกสู่ชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง และสร้างเครือข่ายให้แก่กองทัพ
ในการเผยแพร่ความรู้เชิงปฏิบัติทางการเกษตร มีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง เป็นเพื่อนเป็นพี่เป็นน้องให้
คำปรึกษา ประสานงานกัน ตลอดไป

พันโท

(กอบชัย สุยะ)

ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17

๒ มีนาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ประวัติความเป็นมา	1
1.1 หลักการและเหตุผล	
1.2 วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	
1.3 การดำเนินการของหน่วย	
1.4 ระยะเวลาการดำเนินงาน	
1.5 สถานที่ดำเนินโครงการ	
1.6 ผู้รับผิดชอบโครงการ	
บทที่ 2 ข้อมูลโครงการ	4
2.1 โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการเกษตร	
2.2 โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการปศุสัตว์	
บทที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	11
3.1 บทสรุปของโครงการฯ	
- การดำเนินการที่ผ่านมา	
- การวางแผนโครงการฯ ในอนาคต	
3.2 ข้อเสนอแนะ	
บรรณานุกรม	13
รายชื่อผู้เขียน	14

ประวัติความเป็นมา

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากโครงการเดินตามรอบเท้าพ่อ และดำเนินการจัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้พระราชทานพระราชดำริ แก่ พลโท วิจักขฐ์ สิริบรรสพ แม่ทัพภาคที่ 3 ในขณะนั้น ซึ่งให้การที่จัดฝึกอาชีพให้แก่ ทหารกองประจำการ ได้มีทักษะการปลูกพืชผัก การบำรุงดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมไปถึง การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ เพื่อเก็บไว้ใช้ปลูกในฤดูกาลต่อไป ซึ่งประกอบกับแนวคิดของหน่วยที่จะฝึกฝนวิชาการและทักษะเพิ่มเติม ให้ทหารกองประจำการ และที่จะปลดประจำการ เกิดผลประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และขยายผลไปสู่ครอบครัว รวมถึงชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่

นอกจากนั้น ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานเมล็ดพันธุ์ แก่โครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วย และทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ เพื่อนำกลับไปปลูกที่บ้านของตน ให้มีผักปลอดภัยบริโภคกันในครัวเรือน หากมีมากก็สามารถนำไปจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในครัวเรือน นับเป็นมงคลสูงสุด แก่ทหารกองประจำการที่เข้ารับการอบรมเป็นอย่างยิ่ง และเป็นการขยายความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายให้แก่กองทัพอีกด้วย เป็นการเผยแพร่ความรู้เชิงปฏิบัติ ในด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง มีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยง เป็นเพื่อน เป็นพี่เป็นน้องกัน ให้คำปรึกษาประสานงานกัน ต่อไป

กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงได้สนองพระราชดำริดังกล่าว และได้ดำเนินการจัดตั้ง โครงการทหารพันธุ์ดี กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขึ้นในปี พ.ศ.2562 หน่วยจึงเริ่มดำเนินการโครงการฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

1.1 หลักการและเหตุผล

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ผ่านการพิสูจน์มานานและสร้างผลสำเร็จอย่างมากมาโดยมีผู้น้อมนำมาทดลองปฏิบัติจนประสบความสำเร็จและเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าไม่ใช่เพียงการสร้างความปลอดภัยพออยู่พอกินเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างรายได้ให้มีความมั่นคงในอาชีพได้อีกด้วย ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นต้นคือ การพออยู่พอกิน พอใช้ ลดรายจ่าย อีกทั้งยังจะสามารถก้าวต่อไปในระดับที่ก้าวหน้าได้โดยนำผลผลิตที่เหลือใช้มาแปรรูปให้เกิดเป็นการต่อยอดสร้างรายได้เพิ่มเติม แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นไปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย เกิดการออม มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอเพียง จึงได้น้อมนำแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ และได้นำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการผลิตผักสวนครัวโดยได้อาศัยหลักการบริหารจัดการทรัพยากรของค่ายเม็งรายมหาราช ที่มีผู้น้อมมาจัดทำเกษตรในรูปแบบของการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดเนื่องจากสภาพพื้นที่ ค่ายเม็งรายมหาราชและชีวิตความเป็นอยู่ของกำลังพลมีปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการผลิตผักสวนครัวค่อนข้างมีจำนวนมาก และผักสวนครัวยังเป็นสินค้าเกษตรที่มีความต้องการสูง อีกทั้งปัจจุบันผู้บริโภคได้ให้ความสนใจในสินค้าเกษตรปลอดภัยมากขึ้นเนื่องจากเพราะประชาชนส่วนใหญ่เริ่มใส่ใจในสุขภาพของตนเองโดยป้องกันตนเองจากสารเคมีที่จะเข้าสู่ร่างกายจากอาหาร โดยเฉพาะสารเคมีที่มาจากผักที่บริโภคในปัจจุบัน

จากโครงการฯ ข้างต้น กำลังพลค่ายเม็งรายมหาราชสามารถที่จะเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว โดยมีแหล่งผลิตผักสวนครัวราคาถูกเข้ามาลดรายจ่ายภายในครัวเรือนก็จะทำให้เศรษฐกิจของครัวเรือนดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

- กำลังพลนายทหาร, นายสิบ และพลทหาร รวมถึงครอบครัว ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการจำหน่ายผักสวนครัวราคาถูกจากโครงการทหารพันธุ์ดี เพื่อบริโภคในครัวเรือนและเข้าสู่ระบบการประกอบเลี้ยงของพลทหาร

- กำลังพลและครอบครัว สามารถลดรายจ่ายจากผลผลิตผักสวนครัวราคาถูกจากโครงการทหารพันธุ์ดี
- กำลังพล เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 การดำเนินการของหน่วย

ขั้นการเตรียมการ

- ตรวจสอบพื้นที่ ที่เหมาะสมในการทำแปลงปลูกผัก
- ออกแบบแปลงปลูกผัก และจัดติดตั้งเครื่องสูบน้ำ วางแนวระบบท่อจ่ายน้ำ
- ประเมินการ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ

ขั้นดำเนินการ

- จัดกำลังพล ดำเนินการปรับดินทำแปลงผัก
- จัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ ทำการติดตั้งตามแบบที่วางไว้
- ดำเนินการปลูกผักสวนครัว ดูแลรักษา
- จำหน่าย ผักสดให้กำลังพลและครอบครัว รวมถึงโรงเลี้ยง
- ขยายผลให้กับกำลังพลที่ปลดประจำการ

ขั้นสรุป/รายงานผลการปฏิบัติ

- สรุปผลการปฏิบัติของโครงการฯ เป็นประจำเดือน ให้กับ มณฑลทหารบกที่ 37 เพื่อรวบรวมเป็นภาพรวมของโครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายเม็งรายมหาราช

1.4 ระยะเวลาดำเนินการ

- ดำเนินการต่อเนื่องหมุนเวียนการปลูกผักสวนครัว และจำหน่าย ตลอดปี

1.5 สถานที่ดำเนินโครงการฯ

- กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ค่ายเม็งรายมหาราช ต.รอบเวียง อ.เมือง จว.ช.ร.

1.6 ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

- ร.ท.ไชยมงคล จี๋ปัน	ผู้รับผิดชอบโครงการฯ (1)
- ร.ท.เทพ ศรีชัยอินทร์	ผู้รับผิดชอบโครงการฯ (2)
- ส.อ.ยุทธนา วงศ์คำมูล	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการเกษตร
- จ.ส.อ.รุ่ง คำน้อย	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการปศุสัตว์

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- สามารถพัฒนาการประกอบอาชีพทางการเกษตรในลักษณะเกษตรทฤษฎีใหม่ในเรื่องการปลูกผักสวนครัวให้กับกำลังพลและครอบครัว
- เสริมสร้างกิจกรรมร่วมใจในการจัดทำโครงการฯ
- ทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและลดรายจ่ายให้กับกำลังพลและครอบครัว
- สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. ข้อมูลโครงการ

2.1 โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการเกษตร

หน่วยได้ปลูกผักปลอดภัยภายใต้มาตรฐาน GAP และแบ่งส่วนพื้นที่โครงการฯ ในการปลูกไม้ผล เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี และปลอดภัยปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และได้ผลผลิตออกจำหน่ายให้กับกำลังพลในหน่วย และประชาชน

2.1.1 แปลงเกษตรปลอดภัย (ปลูกผักหมุนเวียน) ดังนี้

(1) พริกจินดา	(2) มะเขือยาว	(3) ผักบุ้ง	(4) ผักคะน้า
(5) ผักกาด	(6) ผักเชียงดา	(7) น้ำเต้า	(8) ผัก-แพง
(9) ตะไคร้	(10) ชะอม	(11) กระเพรา	

2.1.2 สวนพันธุ์ไม้ผล

1) สวนมะม่วง

หน่วยได้รับมอบพันธุ์ไม้ผลพระราชทาน (มะม่วง) ตามโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” เพื่อนำมาปลูกในพื้นที่โครงการทหารพันธุ์ดี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ เรือนรับรองตูบแก้วตูบคำ สำนักงานโครงการทหารพันธุ์ดี มทบ.37 จำนวน 335 ต้น ดังนี้

(1) มะม่วงพันธุ์ดอกไม้เบอร์ 4	จำนวน 150 ต้น
(2) มะม่วงเพชรประทุม	จำนวน 50 ต้น
(3) มะม่วงแก้วขมิ้น	จำนวน 50 ต้น
(4) มะม่วงงามเมืองย่า	จำนวน 50 ต้น
(5) มะม่วงอกร่องมันทวาย	จำนวน 35 ต้น

2) สวนกล้วย

หน่วยได้ดำเนินปลูกกล้วย และได้นำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ ด้วยการปลูกกล้วยหลายชนิดในพื้นที่โครงการฯ เพื่อให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี และได้นำพันธุ์กล้วยพระราชทาน “พันธุ์กล้วยพระเทพฯ” มาปลูกตามโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” ซึ่งภายในโครงการได้ดำเนินการปลูกกล้วย จำนวน 3 สายพันธุ์ดังนี้

- (1) กล้วยน้ำว้าพระราชทาน หรือ “กล้วยพันธุ์พระเทพฯ”
- (2) กล้วยหอมทอง
- (3) กล้วยไข่

2.2 โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านปศุสัตว์

โครงการเลี้ยงแพะพระราชทาน (เหนือเมฆฟาร์ม)

เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2559 กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาได้นำแพะเนื้อสายพันธุ์แบล็คเบงกอล จากโครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเลี้ยงเพื่อทำการศึกษา และขยายพันธุ์เริ่มแรกจำนวน 5 ตัว โดยมีพ่อพันธุ์ (พันธุ์ชาแนน) จำนวน 1 ตัว และแม่พันธุ์ (พันธุ์แบล็คเบงกอล) จำนวน 4 ตัว

ซึ่งหน่วย ได้ดำเนินการต่อยอด วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ ในเนื้อ ที่ 200 ไร่ ในค่ายเม็งรายมหาราช จว.ชร. โดยแบ่งพื้นที่โรงเรือน 10 ไร่ พื้นที่ ปลูกหญ้า 50 ไร่ และพื้นที่พัฒนาต่อยอดอีก จำนวน 140 ไร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายพันธุ์ และแจกจ่ายพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์แพะ สำหรับผู้ยากไร้ในการสร้างอาชีพและรายได้ต่อไป
2. เสริมสร้างการเรียนรู้ และการศึกษาในการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์ และการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับกำลังพลทหารพลัดพลัดประจำการเยาวชนที่เข้ามาฝึกอบรม และประชาชนทั่วไปที่สนใจ
3. ส่งเสริมการแปรรูป และการบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากนมแพะ เพื่อสร้างรายได้ให้กับกำลังพล และครอบครัว
4. เพื่อเตรียมความพร้อม เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมโอกาสทางสังคม และพัฒนาวิถีในระดับพื้นที่ ขับเคลื่อน Thailand 4.0 ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างแท้จริง

โครงการทหารพันธุ์ดี (เหนือเมฆฟาร์ม) ได้ดำเนินการต่อยอด และขยายพันธุ์ ปัจจุบันมีแพะ ทั้งหมด จำนวน 80 ตัว

- พ่อพันธุ์ จำนวน 2 ตัว
- แม่พันธุ์ จำนวน 50 ตัว
- แพะหนุ่ม, แพะสาว จำนวน 28 ตัว

หลักการผสมพันธุ์และการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์

โครงการฯ ได้ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย และนายสัตวแพทย์ประจำโครงการพัฒนา ดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเรื่องพัฒนาสายพันธุ์ โดยการจัดหาพ่อพันธุ์จากฟาร์ม ที่เชื่อถือได้ในพื้นที่ จว.ช.ร. และพ่อพันธุ์จากฟาร์มที่มีดีกรีระดับแชมป์ภายในประเทศ เข้ามาเป็นพ่อพันธุ์ใน โครงการฯ เพื่อเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ เนื่องจากแพะพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ได้รับพระราชทานมานั้น เมื่อทำการ ผสมพันธุ์กันเองในการขยายพันธุ์ จะทำให้เกิดมีสภาวะเลือดชิด (การผสมพันธุ์ระหว่างลูกพี่ลูกน้อง/พี่กับน้อง หรือพ่อแม่กับลูก) ในลูกแพะ จะทำให้ลูกแพะมีร่างกายที่ไม่แข็งแรง และการเจริญเติบโตไม่ดี การขยายพันธุ์ แพะในโครงการฯ โดยจัดหาพ่อพันธุ์แพะ และจะทำการเปลี่ยนพ่อพันธุ์ทุก 2 ปี ส่วนแพะที่เกิดมาเป็นตัวเมีย ทางโครงการก็จะเลี้ยงไว้สำหรับเป็นแม่พันธุ์ต่อไป

การจัดการอาหารสัตว์

โครงการฯ ได้ดำเนินการปลูกหญ้าแพงโกร่า จำนวน 10 ไร่, หญ้าเนเปียร์ จำนวน 15 ไร่, หญ้ากินนี สีม่วง จำนวน 5 ไร่, และหญ้ารูซี่ จำนวน 7 ไร่ ทำให้หญ้าเพียงพอสำหรับเป็นอาหารหยาบในการเลี้ยงแพะ สำหรับอาหารชั้นที่สำคัญคือ ถั่วเหลือง ก็จะมีการจัดหาถั่วเหลืองในพื้นที่ จว.ช.ร. ซึ่งมีการปลูกเป็น จำนวนมาก โดยโครงการฯ จะนำถั่วเหลือง และวิตามินเสริม ให้กับแพะในช่วงฤดูแล้ง ยังมีฟางข้าวและ หญ้าแองโกราอีดก่อน ที่นำมาเป็นอาหารให้กับแพะ

ด้านการรักษาโรค

โครงการฯ จะทำการให้ยาถ่ายพยาธิกับแพะในโครงการฯ ทุกวนรอบ 3 เดือนต่อครั้ง (การถ่ายพยาธิชุดใหญ่) โดยการนำเอาการรักษาโรคต่าง ๆ เข้ามารักษาแพะในโครงการฯ จะได้รับคำแนะนำจากสัตวแพทย์ที่มีความรู้ด้านการรักษาแพะโดยตรง

หลักการขยายพันธุ์ของโครงการฯ ประเภทแพะ จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แพะเนื้อ, แพะกึ่งเนื้อกึ่งนม และแพะนม โดยทางโครงการฯ ได้นำข้อดีข้อเสียของแพะทั้ง 3 ประเภท ทำการวิเคราะห์ และในปี 2560 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มาให้คำปรึกษาแนะนำ โดยแพะพันธุ์แบล็คเบงกอล (แพะเนื้อ) เราจะเอามาพัฒนาสายพันธุ์กับแพะกึ่งเนื้อกึ่งนม เช่น แพะพันธุ์ซามิ และแพะแองโกล ด้วยข้อดีของแพะพันธุ์แบล็คเบงกอล จะมีคุณภาพเนื้อและหนังดี และจะคลอดลูกแฝดตลอด ข้อเสียของแพะพันธุ์แบล็คเบงกอล จะไม่ค่อยมีน้ำนมในการเลี้ยงลูกหลังคลอด ทางโครงการฯ ต้องการพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์แพะประเภทกึ่งเนื้อกึ่งนม เข้ามาในการพัฒนาสายพันธุ์ ซึ่งการพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ของโครงการฯ ได้รับคำปรึกษาแนะนำจากสัตวแพทย์โครงการเนื่องพระราชดำรินในพื้นที่

การคัดเลือกแพะของโครงการฯ ส่วนใหญ่แพะที่เกิดมาเป็นตัวเมีย ทางโครงการฯ จะเลี้ยงไว้เป็นแม่พันธุ์ในโครงการฯ และบางส่วนจะแจกจ่ายให้กับผู้ยากไร้และกำลังพลที่ปลดประจำการ ในการสร้างอาชีพและรายได้ต่อไป สำหรับแพะตัวผู้ โครงการฯ จะทำการเลี้ยงในลักษณะเป็นแพะขุน ซึ่งไม่สามารถกลับมาเป็นพ่อพันธุ์ได้แล้วนั้น สำหรับพ่อพันธุ์ในโครงการฯ จะคัดเลือกจากฟาร์มต่าง ๆ ในประเทศเข้ามาพัฒนาสายพันธุ์เพื่อให้แพะมีลักษณะ และโครงสร้างที่ดีขึ้น

ซึ่งปัจจุบันโครงการเดินตามรอยเท้าพ่อ (เหนือเมฆฟาร์ม) ได้ดำเนินการผลิต “นมแพะสด” นำออกจำหน่ายให้กับประชาชน และเป็นผลิตภัณฑ์ของสมาคมแม่บ้านทหารบก สาขา ร.17 พัน.3

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุปของโครงการฯ

3.1.1 การดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา

1) โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการเกษตร

- โครงการทหารพันธุ์ดี ร.17 พัน.3 ในพระองค์ฯ ได้สนองพระราชกระแสรับสั่ง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนำผลผลิตจากโครงการทหารพันธุ์ดี ออกจำหน่ายให้กับประชาชนที่อยู่รอบค่ายฯ และประชาชนทั่วไปในราคาถูก เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

- จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังพื้นฐานความรู้ และความคิดการดำเนินงานให้กับกำลังพลของหน่วย รวมถึงเป็นการขยายผลเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมทักษะเรื่อง “ศาสตร์พระราชา”

- ให้นำหน่วยงาน, ประชาชน และนักเรียน เข้าศึกษาดูงานโครงการทหารพันธุ์ดีของหน่วย เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับคณะที่เข้ามาศึกษา เป็นการขยายผลการปฏิบัติ และองค์ความรู้สู่ชุมชน และเด็กเยาวชนนักเรียน

2) โครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการปศุสัตว์

- หน่วยได้ดำเนินโครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการปศุสัตว์ โครงการเลี้ยงแพะพระราชทานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสภาพอากาศทางภูมิศาสตร์พื้นที่ของหน่วยเอื้ออำนวย และสามารถส่งเสริมเป็นอาชีพ และแหล่งเรียนรู้ให้ทหารพลัดถิ่นประจำการ และประชาชนในพื้นที่ มีความสนใจในเรื่องการเลี้ยงแพะต่อไปในอนาคต โดยดำเนินการต่อยอดและขยายพันธุ์ ปัจจุบันมีแพะทั้งหมดจำนวน 80 ตัว

- มอบพันธุ์แพะ ให้กับกำลังพลพลัดถิ่นประจำการของหน่วย เพื่อนำไปต่อยอดอาชีพหลังปลดประจำการ และเป็นการส่งเสริมอาชีพแบบพอเพียง

- เสริมสร้างการเรียนรู้ และการศึกษาในการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์ และการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ส่งเสริมการแปรรูป และการบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากนมแพะ เพื่อสร้างรายได้ให้กับ
กำลังพล และครอบครัว

3.1.2 การวางแผนโครงการฯ ในอนาคต

- เสริมรายได้ลดรายจ่ายให้กับผู้ที่สนใจ เข้ามาศึกษาโครงการของหน่วย
- พัฒนาโครงการฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้สนใจ
- การพัฒนาโครงการฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในค่ายทหาร
- แจกจ่ายขยายพันธุ์แพะ และพันธุ์แพะ จากโครงการฯ ให้กับกำลังพล และประชาชน เพื่อต่อยอดการพัฒนาสู่ชุมชน เป็นการจัดสร้างเครือข่ายภาคประชาชนกับหน่วยงานทหาร โดยใช้ปรัชญา “ศาสตร์พระราชา” เป็นจุดยึดถือ

3.2 ข้อเสนอแนะ : ไม่มี

บรรณานุกรม

1. แนวทางการดำเนินการของโครงการทหารพันธุ์ดี ด้านการเกษตร จากศูนย์จักรพันธ์เพ็ญศิริ
2. หนังสือเรื่อง "การเลี้ยงแพะ" ผู้เขียน อาจารย์สมเกียรติ สุวรรณสมุทร
3. คณาจารย์ภาควิชาสัตวบาล 2539 "การเลี้ยงแพะ"

รายชื่อผู้เขียน

- ยศ ชื่อ - นามสกุล : จ่าสิบเอก อธิคุณ อุ่นตาล
- ตำแหน่งตาม ชกท. : นายสิบกิจการพลเรือน ฝ่ายกิจการพลเรือน กองร้อยสนับสนุนการรบ
กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17
ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- ตำแหน่งในโครงการฯ : เจ้าหน้าที่ข้อมูลโครงการทหารพันธุ์ดี
- ประสบการณ์ในการฝึกอบรมฯ : -
- ประสบการณ์ในโครงการฯ : มีความรู้พื้นฐานทางด้านการเกษตร และการเลี้ยงสัตว์
- หมายเลขโทรศัพท์ : 061-3467391

